

духовних цінностей, культури майбутнього спеціаліста-аграрія.

На перспективу плануємо:

1. Проводити широку просвітницьку роботу, спрямовану на пропаганду здорового способу життя;
2. Підняти на більш високий рівень загальну культуру студента;
3. Через студентське самоврядування, громадські формування все більше залучати студентів до участі у громадському житті навчального закладу і міста.

Все це актуалізує проблему виховання в університеті, яке покликане відроджувати і формувати національні духовні цінності, культуру майбутнього спеціаліста, і хоча ідеального у виховному процесі, як і в інших сферах життя людини немає вдосконаленню немає меж.

Копотун Ігор Миколайович

заступник начальника з навчальної та наукової роботи Навчально-наукового інституту підготовки кадрів громадської безпеки та психологічної служби Київського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, полковник міліції

Повноваження міліції щодо здійснення нагляду у сфері забезпечення громадського порядку

Найбільш повна реалізація покладених на міліцію функцій, виконання поставлених перед нею завдань щодо боротьби зі злочинністю, охорони громадського порядку та забезпеченню громадської безпеки залежить, насамперед, від точного визначення її повноважень, а також повноважень її структурних підрозділів і посадових осіб. У науковій літературі відсутнє одностайне розуміння сутності категорії «повноваження»⁴. Так на думку одних вчених повноваження є невід'ємною складовою компетенції, інші вбачають синонімічний характер термінів «компетенція» та «повноваження». Одні вчені під повноваженнями розуміють права та обов'язки, інші – лише права. Не слід ототожнювати терміни «повноваження» та «компетенція», бо повноваження – це права та обов'язки, а компетенція – це завдання, функції, права та обов'язки. Отже, поняття компетенції ширше, і охоплює собою поняття повноваження.

До елементів, що визначають владні повноваження, є їх першопричиною, так би мовити «базисом», ми відносимо: 1) наявність уповноважених суб'єктів які представляючи офіційно державну владу і виконуючи покладені на них завдання і функції, наділені правами та обов'язками, іншими засобами вираження та втілення в життя державних інтересів; 2) власне повноваження – вимоги, звернені до іншої сторони публічно-владних відносин; 3) забезпечення владного повноваження законом.

Аналіз нормативних актів із питань компетенції органів адміністративного нагляду дозволяє виділити дві групи повноважень: по-перше, органи адміністративного нагляду як органи управління мають внутрішньо-організаційні повноваження, за допомогою яких вони вирішують питання своєї внутрішньої організації: кадрові питання, питання трудової дисципліни, матеріально-технічного забезпечення тощо; по-друге, виконання органом наглядових функцій дозволяє говорити про наявність у нього міжгалузевих повноважень наглядового характеру. Саме ці повноваження і визначають специфіку наглядових повноважень міліції у сфері охорони та забезпечення громадського порядку. На нашу думку, повноваження працівників міліції щодо здійснення адміністративного нагляду у сфері громадського порядку можна звести до трьох великих груп: із запобігання правопорушень; з припинення правопорушень; з притягнення винних осіб до відповідальності. Відразу ж відзначимо, що повноваження щодо запобігання та припинення правопорушень можуть бути як примусовими, так і не примусовими. Так з метою запобігання вчиненню правопорушень працівники міліції: виявляють причинні умови, які сприяють вчиненню злочинів та інших правопорушень, у межах своєї компетенції вживають заходи до їх усунення, вносять подання до державних органів, підприємств, установ, організацій, посадовим особам про необхідність усунення причин та умов, які сприяли вчиненню правопорушень; беруть участь у правовому вихованні населення, своєчасно застерігають громадян від вчинення протиправних дій, роз'яснюють їм неприпустимість антигромадської поведінки і відповідальність за неї; тимчасово обмежують доступ громадян до окремих ділянок місцевості та об'єктів (блокування районів місцевості,

окремих споруд та об'єктів); проводять профілактичну роботу серед осіб, схильних до вчинення злочинів та інших правопорушень...

Щодо конкретних прав та обов'язків працівників міліції щодо припинення правопорушень під час здійснення адміністративного нагляду у сфері громадського порядку, то, на нашу думку, до них слід віднести права; приймати рішення по заявах і повідомленнях про злочини та адміністративні правопорушення; конвоювати та тримати затриманих і взятих під варту осіб; здійснювати привід; подавати у межах наданих прав допомогу представникам державних органів і громадських об'єднань у здійсненні їх законної діяльності, якщо їм чиниться протидія або загрожує небезпека з боку правопорушників; забезпечувати припинення проявів неповаги до суду; вимагати від громадян і службових осіб, які порушують громадський порядок, припинення правопорушень та дій, що перешкоджають здійсненню повноважень міліції; затримувати і тримати у спеціально відведених для цього приміщеннях передбачених законодавством, певні категорії осіб; входити безперешкодно в будь-який час доби на територію та у приміщення підприємств, установ і організацій, у тому числі митниці, з метою припинення злочинів, переслідування осіб, підозрюваних у вчиненні злочину, при стихійному лихові та інших надзвичайних обставинах; здійснювати особистий огляд, огляд речей; проводити вилучення речей і документів; обмежувати або забороняти проведення ремонтно-будівельних та інших робіт на вулицях і шляхах; застосовувати заходи фізичного впливу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю. Так відповідно до п.126 Статуту патрульно-постової служби міліції України, патрульні і постові наряди повинні припиняти злочини, встановлювати і затримувати осіб, які їх вчинили, спільно з іншими працівниками ОВС брати участь у розшуку злочинців і осіб, які пропали безвісти.

Діяльність працівників міліції щодо притягнення правопорушників до юридичної відповідальності полягає, зокрема, у виявленні цих правопорушень, збиранні та перевірці доказів, оформленні необхідних процесуальних документів, розгляді підвідомчих справ та винесенні по них відповідних постанов, надісланні окремих справ для розгляду за підвідомчістю, а також у виконавчому провадженні в таких справах.

Статтею 222 КУпАП встановлено перелік адміністративних проступків, справи про які розглядають посадові особи міліції. До них віднесено справи про порушення громадського порядку, порушення правил паспортної системи, правил перебування в Україні і транзитного проїзду через територію України іноземців і осіб без громадянства, правил дорожнього руху, правил, що забезпечують безпеку руху транспорту, правил користування засобами транспорту, правил, спрямованих на забезпечення схоронності вантажів на транспорті та деякі інші правопорушення. Наприклад, відповідно до п.1. ст.222 КУпАП та п.7.9 Положення про службу дільничних інспекторів міліції в системі Міністерства внутрішніх справ України дільничні інспектори міліції складають протоколи про адміністративні правопорушення та накладають адміністративні стягнення на громадян, які вчинили адміністративні правопорушення, відповідно до ст.177 і ч. 1 та 2 ст.178 КУпАП.

Переважає більшість працівників служби охорони громадського порядку під час даються відповідні документи (рапорт, пояснення, протокол про адміністративне затримання і адміністративне правопорушення), на підставі яких начальник ОВС розглядає справу про адміністративне правопорушення і накладає адміністративне стягнення або направляє матеріали суду для розгляду та ухвалення рішення в той орган чи посадовій особі, яка правомочна накладати адміністративне стягнення за це правопорушення. Але слід відзначити і те, що накладання адміністративних стягнень відповідно до ст. 258 КУпАП може здійснюватися на місці вчинення правопорушення без складання протоколу, коли затримана особа не оспорує допущене порушення і адміністративне стягнення, яке на неї накладається.

На сьогодні міліція наділена правом застосовувати два види адміністративних стягнень: попередження і штраф. Виконання адміністративних стягнень ст. 2 Закону України «Про міліцію» віднесено до основних її завдань. Причому, на міліцію покладається не тільки виконання стягнень, накладених її ж посадовими особами, а й і іншими суб'єктами адміністративної юрисдикції. Зокрема, тільки міліція виконує постанови про застосування такого адміністративного стягнення як адміністративний арешт, який виноситься суддями районних (міських) судів.

Беручи до уваги те, що відповідно до ст.2 Закону України «Про міліцію» охорона і забезпечення громадського порядку є одним із завдань міліції, а у ст.7 цього ж Закону зазначено, що «вона складається з підрозділів: кримінальної міліції; міліції громадської безпеки; місцевої міліції; транспортної міліції; державної автомобільної інспекції; міліції охорони; спеціальної міліції», то можна зробити висновок, що наглядові повноваження у сфері громадського порядку мають, усі без виключення працівники міліції, звичайно та частина яких

носить спеціальні звання, тобто є атестованою. Більше того, у ст.5 цього Закону вказано, що «для забезпечення громадського порядку працівники міліції зобов'язані вживати заходів незалежно від свого підпорядкування», а у ст.9 зазначено, що «до виконання завдань по охороні громадського порядку можуть залучатись інші працівники органів внутрішніх справ, військовослужбовці внутрішніх військ, особи рядового і начальницького складу кримінально-виконавчої системи. На них (осіб рядового і начальницького складу кримінально-виконавчої системи, а також курсантів, слухачів, ад'юнктів, інших атестованих працівників, у тому числі й викладацького складу навчальних закладів МВС, Державного департаменту України з питань виконання покарань), поширюються права і обов'язки, гарантії правового і соціального захисту та відповідальність працівників міліції».

Але відзначимо деякі недоліки, які, на нашу думку, мають місце у ст.ст.7, 9 Закону України «Про міліцію». Так, по-перше, недоцільним є виділення таких структурних підрозділів, як державна автомобільна інспекція, міліція охорони, судова міліція, транспортна міліція, які згідно з відомчими наказами МВС України підпорядковані міліції громадської безпеки, яку очолює Департамент адміністративної служби міліції; по-друге, не зовсім зрозуміло, чому до виконання завдань по охороні громадського порядку згідно зі ст.9 Закону України «Про міліцію» можуть залучатись, крім працівників ОВС, лише «військовослужбовці внутрішніх військ, особи рядового і начальницького складу кримінально-виконавчої системи». На нашу думку, до суб'єктів, які можуть залучатись до виконання завдань по охороні громадського порядку окрім зазначених необхідно віднести курсантів, слухачів та ад'юнктів відомчих навчальних закладів усіх без винятку правоохоронних органів та їх постійний склад; громадські об'єднання з охорони громадського порядку. По-третє, недоцільним є зазначення у ст.9 Закону того, що «на атестованих працівників, в тому числі й викладацького складу навчальних закладів Міністерства внутрішніх справ України, які залучаються до виконання завдань з охорони громадського порядку поширюються права і обов'язки, гарантії правового і соціального захисту та відповідальність працівників міліції», що є і так чітко та відповідним чином нормативне урегульовано (ст.ст. 5, 16 цього закону).

Отже, розглянуті наглядові повноваження працівників міліції у сфері охорони та забезпечення громадського порядку є один з головних та невід'ємних елементів їх компетенції, а, отже, є такою сукупністю їх прав та обов'язків, які підкреслюють цільове призначення підрозділів (служб) міліції як у системі правоохоронних органів у цілому, так і в державі, зокрема.

Крамаренко Віталій Петрович
командир громадського формування
«Міська дружина»

Взаємодія органів внутрішніх справ з громадськістю в охороні громадського порядку в умовах туристичного сезону

Одним з принципів охорони громадського порядку є участь громадськості у цій справі. Взаємодія державних правоохоронних органів з громадськістю – важлива частина процесу демократизації суспільства, побудови в Україні правової держави, забезпечення законності. Спільна діяльність міліції і об'єднань населення, які беруть участь у боротьбі з правопорушеннями і охороні громадського порядку, формує у свідомості трудящих необхідність рахуватися з загальними інтересами, з гідністю виконувати свої громадянські обов'язки.

Уміння працівників міліції будувати взаємовідносини з представниками конкретних громадських правоохоронних формувань розглядається як важливий критерій оцінки їх професійного рівня, політичної і правової культури. Саме тут відкриваються найширші можливості для виховання людей досвідом практичної участі в перетвореннях, що відбуваються у сфері правопорядку. Для виконання завдань, які постають, на рівні сучасних вимог необхідно по-новому осмислити набутий досвід, збагатити усі напрямки діяльності новим змістом, докорінно оновити арсенал форм, методів та засобів охорони громадського порядку і громадської безпеки, боротьби з правопорушеннями. Тільки так можна надати правоохоронній діяльності в Україні загальнонародного характеру, вивести її на новий рівень.

В умовах формування України як правової незалежної держави, коли послідовно скорочується вплив адміністративних методів управління і директивних розпоряджень, на